

НАРЕДБА № 5 ОТ 6 АПРИЛ 2006 Г. ЗА ДИАГНОСТИКАТА, ПРОФИЛАКТИКАТА И КОНТРОЛА НА МЕСТНИТЕ ПАРАЗИТОЗИ

Издадена от министъра на здравеопазването

*Обн. ДВ. бр.40 от 16 Май 2006г., изм. и доп. ДВ. бр.37 от 9 Май 2017г., изм.
ДВ. бр.25 от 26 Март 2019г.*

Раздел I. Общи положения

Чл. 1. С тази наредба се уреждат условията и редът за диагностиката, профилактиката и контрола на местните паразитози.

Раздел II. Организация на диагностиката, профилактиката и контрола на местните паразитози

Чл. 2. Министерството на здравеопазването ръководи, контролира и координира дейностите по диагностиката, профилактиката и контрола на местните паразитози.

Чл. 3. (Изм. - ДВ, бр. 25 от 2019 г.) При осъществяване на дейностите по чл. 2 Министерството на здравеопазването се подпомага от експертния съвет по паразитология, създаден съгласно чл. 6а, ал. 1, т. 1 от Закона за здравето и експерти от Националния център по заразни и паразитни болести, които:

1. анализират паразитологичната обстановка в страната и предлагат противоепидемични и профилактични мерки;
2. разработват проекти на национални програми за профилактика, лечение и контрол на паразитните болести;
3. участват в разработването на нормативната база за профилактика и контрол на паразитозите;
4. (изм. - ДВ, бр. 37 от 2017 г.) осъществяват научно-методично ръководство на регионалните здравни инспекции (РЗИ) по диагностиката, профилактиката и контрола на местните паразитози.

Чл. 4. (1) (Изм. - ДВ, бр. 37 от 2017 г.) Специализирани териториални органи за диагностика, профилактика и контрол на местните паразитози са РЗИ.

(2) При осъществяване на функциите си органите по ал. 1:

1. анализират паразитологичната обстановка в региона, разработват, координират и контролират изпълнението на регионалните програми за профилактика и контрол на паразитните болести;
2. (изм. - ДВ, бр. 37 от 2017 г.) извършват лабораторна диагностика на паразитозите по епидемични, профилактични и клинични показания;
3. извършват паразитологични изследвания за чревни паразитози на децата от детските заведения и специализираните институции за предоставяне на социални услуги;
4. организират и извършват епидемиологични проучвания на местните паразитози в региона;

5. упражняват паразитологичен контрол на външната среда;
 6. водят санитарно-паразитологични досиета на детските заведения и ендемичните за геохелминтози населени места в региона;
 7. ръководят методично, консултират и контролират лечебните заведения по профилактиката, надзора и контрола на паразитните болести;
 8. (изм. - ДВ, бр. 37 от 2017 г.) осъществяват съвместна дейност по контрола на паразитозите с регионалните структури на Българската агенция по безопасност на храните, обществените организации, органите на местното самоуправление и местната администрация.
- (3) (Изм. - ДВ, бр. 37 от 2017 г.) При оформянето на досиетата по ал. 2, т. 6 РЗИ събира и съхранява информацията относно здравно-хигиенната характеристика на детските заведения и ендемичните за геохелминтози населени места в региона, проведените паразитологични изследвания на хората и външната среда и получените резултати, организирани профилактични и здравно-промотивни мерки и сроковете за провеждането им.

Чл. 5. Медико-диагностичните лаборатории извършват профилактични паразитологични изследвания и изследвания по клинични показания.

Чл. 6. (Изм. - ДВ, бр. 37 от 2017 г.) До 5-о число на всеки месец медико-диагностичните лаборатории предоставят информация на РЗИ за броя на изследваните лица по видове паразитози, както и за диагностицираните видове паразити съгласно приложение № 1.

Чл. 7. (Изм. - ДВ, бр. 37 от 2017 г.) До 15-о число на всеки месец РЗИ изпращат в Националния център по заразни и паразитни болести (НЦЗПБ) обобщена информация за регистрираните паразитози в региона съгласно приложение № 1.

Чл. 8. (Доп. - ДВ, бр. 37 от 2017 г.) Кабинетите по медицинска паразитология към лечебните заведения и амбулаториите за специализирана медицинска помощ по медицинска паразитология извършват специализирана консултативна медицинска помощ по проблемите на местните паразитози.

Чл. 9. Хоспитализацията и лечението на болни с паразитози се извършва в специализираните отделения по паразитни и тропически болести или отделения по вътрешни или детски болести към многопрофилните болници за активно лечение.

Чл. 10. Лицата с установени паразитни болести подлежат на регистрация, съобщаване и отчет съгласно Наредба № 21 от 2005 г. за реда за регистрация, съобщаване и отчет на заразните болести (ДВ, бр. 62 от 2005 г.).

Чл. 11. Преболедувалите от местни паразитози подлежат на диспансерно наблюдение съгласно Наредба № 39 от 2004 г. за профилактичните прегледи и диспансеризацията (ДВ, бр. 106 от 2004 г.).

Раздел III.

Профилактика и контрол на контактните паразитози

Чл. 12. Медицинските специалисти в здравните кабинети в детските градини и училищата, домовете за отглеждане и възпитание на деца, лишени от родителски грижи, и специализираните институции за предоставяне на социални услуги предприемат профилактични и контролни мерки спрямо контактните паразитози.

Чл. 13. (Изм. - ДВ, бр. 37 от 2017 г.) Регионалните здравни инспекции осигуряват организацията на масовите профилактични изследвания в заведенията по чл. 12, материалите за пробонабиране и микроскопското изследване на пробите.

Чл. 14. Децата, постъпващи в детски заведения и след отсъствие от тях в продължение на повече от два месеца се приемат отново след представяне на отрицателен резултат от изследване за чревни хелминти и протозои.

Чл. 15. (1) При провеждане на профилактични изследвания за контактни паразитози медицинското лице, обслужващо заведенията по чл. 12:

1. (изм. - ДВ, бр. 37 от 2017 г.) взема материали за изследване и ги изпраща в РЗИ;
2. уведомява общопрактикуващия лекар на опаразитеното лице, когато в заведението няма лекар;
3. (изм. и доп. - ДВ, бр. 37 от 2017 г.) след приключване на лечението изпраща в РЗИ списък на лекуваните лица съгласно приложение № 1а.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 37 от 2017 г.) Лечението на откритите опаразитени лица при профилактични изследвания или по епидемични показания се извършва, без да се отстраняват от колектива.

(3) След приключване на лечението на лицата с контактни паразитози се извършват контролни изследвания на 10-ия и 20-ия ден.

Чл. 16. (Изм. - ДВ, бр. 37 от 2017 г.) За предотвратяване разпространението на местните паразитози в заведенията по чл. 12 по епидемични показания РЗИ може да разпорежи допълнителни профилактични и противоепидемични мероприятия.

Чл. 17. (Изм. - ДВ, бр. 37 от 2017 г.) При установяване на опаразитеност в заведенията по чл. 12 РЗИ извършва санитарно-паразитологично изследване на външната среда.

Чл. 18. За недопускане разпространението на контактни паразитози в заведенията по чл. 12 ръководството и служителите осигуряват спазването на задължителен санитарно-хигиенен режим.

Раздел IV.

Профилактика и контрол на геохелминтозите

Чл. 19. (Изм. - ДВ, бр. 37 от 2017 г.) Регионалните здравни инспекции и лечебните заведения:

1. предприемат мерки за намаляване на геохелминтозите - аскаридоза и трихоцефалоза, и за ликвидиране на огнищата в ендемични за тези паразитози населени места;

2. (изм. - ДВ, бр. 37 от 2017 г.) провеждат ежегодно репрезентативни изследвания по епидемични показания на не по-малко от 10 % от населението в ендемични за геохелминтози населени места за откриване на инвазираните лица и определяне на степента на ендемичност.

Чл. 20. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 37 от 2017 г.) Регионалните здравни инспекции прекратяват наблюдението на картотекираните за аскаридоза и трихоцефалоза населени места и огнища при липса на регистрирани опаразитени лица в три последователни години и отрицателни паразитологични резултати от изследванията на околната среда в 5 последователни години.

Раздел V.

Профилактика и контрол на хелминтозоозите

Чл. 21. (1) (Изм. - ДВ, бр. 37 от 2017 г.) Регионалните здравни инспекции съвместно с лечебните заведения провеждат профилактика, лечение и контрол на хелминтозоозите - ехинококоза, трихинелоза и тениидози при хората, и вземат мерки за тяхното ограничаване.

(2) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 37 от 2017 г.) На национално ниво със заповед на министъра на здравеопазването и министъра на земеделието и храните се създава Национална междуведомствена комисия за контрол на зооозите, в която участват и експерти от НЦЗПБ.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 37 от 2017 г.) На регионално ниво със заповед на областния управител се създава регионална междуведомствена комисия за борба със зооозите, в която участва и паразитолог от РЗИ.

(4) Комисиите по ал. 2 и 3 анализират състоянието на хелминтозоозите по хората и животните и предлагат конкретни мерки с цел ограничаване и намаляване разпространението им.

Чл. 22. (Изм. - ДВ, бр. 37 от 2017 г.) При получаване на информация за случай на ехинококоза регионалните здравни инспекции извършват епидемиологично проучване и в срок до 14 дни от получаване на бързото известие за случая попълват карта за епидемиологично проучване съгласно приложение № 2.

Чл. 23. (Изм. - ДВ, бр. 37 от 2017 г.) Всяко тримесечие РЗИ изпраща в НЦЗПБ обобщена информация за регистрираните случаи на ехинококоза и попълнените карти с данните от епидемиологичните проучвания.

Чл. 24. (Изм. - ДВ, бр. 37 от 2017 г.) Регионалните здравни инспекции съобщават на общопрактикуващите лекари активно откритите серопозитивни за хелминтозоозии лица с цел уточняване на диагнозата и провеждане на лечение.

Чл. 25. (Изм. - ДВ, бр. 37 от 2017 г.) При възникване на епидемичен взрив от трихинелоза РЗИ:

1. извършва епидемиологично проучване на съобщените случаи и попълва карта за епидемиологично проучване на случай с трихинелоза съгласно приложение № 3;
2. предприема противоепидемични мерки за ликвидиране на взрива;
3. регистрира всички лица, консумирали съмнително за трихинелоза месо, осигурява серологичното изследване и ги насочва към общопрактикуващия им лекар за уточняване на диагнозата;
4. (изм. - ДВ, бр. 37 от 2017 г.) уведомява областната дирекция на Българската агенция по безопасност на храните, на територията на която е възникнал взривът и съвместно извършват паразитологично изследване на съмнителното за инвазия с трихинелни ларви месо;
5. (изм. и доп. - ДВ, бр. 37 от 2017 г.) до 5 дни след приключване на епидемичния взрив изпраща в Министерството на здравеопазването и НЦЗПБ кратък епидемиологичен анализ за причините за взрива и предприетите мерки за ликвидирането му, както и попълнените карти, съдържащи данни от епидемиологичното проучване на трихинелозен взрив съгласно приложение № 4.

Чл. 26. (Изм. - ДВ, бр. 37 от 2017 г.) При получаване на информация за случай на тениидози РЗИ извършват епидемиологично проучване и в срок до 14 дни от получаване на бързото известие за случая попълват карта за епидемиологично проучване съгласно приложение № 5.

Чл. 27. (Изм. - ДВ, бр. 37 от 2017 г.) Органите, осъществяващи ветеринарно-санитарен контрол при кланичен месодобив, съобщават на РЗИ за открити цистицеркозни животни. В 14-дневен срок след получаване на съобщението РЗИ извършва епидемични проучвания и паразитологични изследвания на всички лица, свързани с отглеждането на тези животни.

Чл. 28. (Изм. - ДВ, бр. 37 от 2017 г.) На всяко тримесечие РЗИ и областната дирекция по безопасност на храните обменят информация за откритите случаи в региона на тениидози по хората и цистицеркоза по животните.

Чл. 29. (Изм. - ДВ, бр. 37 от 2017 г.) Всяко тримесечие РЗИ изпраща в НЦЗПБ обобщена информация за регистрираните случаи на тениидози и попълнените карти за епидемиологично проучване на случаи с тениаринхоза/тениоза.

Чл. 29а. (Нов - ДВ, бр. 37 от 2017 г.) Всяка година в срок до 30 април НЦЗПБ изпраща в Министерството на здравеопазването анализ на паразитологичната обстановка в страната за предходната година.

Раздел VI.

Паразитологичен надзор и контрол на околната среда

Чл. 30. (Изм. - ДВ, бр. 37 от 2017 г.) Регионалните здравни инспекции извършват контрол на околната среда с паразитологични изследвания на вода и утайки от пречиствателни станции,

вода от напоителни системи с отпадъчни води, вода, предназначена за питейно-битови цели от питейни водоизточници, почва от зеленчукови градини, плодове и зеленчуци от търговската мрежа и пясък от детски площадки.

Чл. 31. (Изм. - ДВ, бр. 37 от 2017 г.) Регионалните здравни инспекции извършват контрол на околната среда с паразитологични изследвания в заведенията по чл. 12.

Заклучителни разпоредби

Параграф единствен. Наредбата се издава на основание чл. 60, ал. 5 от Закона за здравето и отменя Наредба № 3 от 1997 г. за профилактиката, лечението и контрола на местните паразитози.

НАРЕДБА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАРЕДБА № 5 ОТ 2006 Г. ЗА ДИАГНОСТИКАТА, ПРОФИЛАКТИКАТА И КОНТРОЛА НА МЕСТНИТЕ ПАРАЗИТОЗИ

(ОБН. - ДВ, БР. 37 ОТ 2017 Г.)

§ 22. Навсякъде в наредбата думите "регионалните инспекции за опазване и контрол на общественото здраве" и "РИОКОЗ" се заменят съответно с "регионалните здравни инспекции" и "РЗИ".

Приложение № 1 към чл. 6 и 7

(Изм. - ДВ, бр. 37 от 2017 г.)

От тях положителни							
РПХА							
От тях положителни:							
ELISA							
От тях положителни:							
Други имунологични методи							
От тях положителни:							

* Находките се описват по вид на открития паразит в забележка.

** При откриване на *T.solium* се описва в забележка.

Забележка. Данните по ред 1 в таблицата касаят абсолютния брой лица, изследвани паразитологично в лабораторията за месеца. и тропическа медицина") до 15-о число на следващия месец.

Дата:

Приложение № 1а към чл. 15, ал. 1, т. 3

(Ново - ДВ, бр. 37 от 2017 г.)

РЗИ гр.

СПИСЪК НА ЛИЦАТА, НА КОИТО Е ПРОВЕДЕНО ПРОТИВОПАРАЗИТНО ЛЕЧЕНИЕ

ЗАВЕДЕНИЕ (ДЕТСКО, УЧЕБНО, ДРУГО)

гр. (с.) Община

<u>№</u>	<u>ИМЕ, ФАМИЛИЯ</u>	<u>ГОДИНИ</u>	<u>ВИД НА ПАРАЗИТА</u>	<u>ДАТА НА ОТКРИВАНЕ</u>	<u>ЛЕЧЕНИЕ</u>		<u>КОНТРОЛНО ИЗСЛЕДВАНЕ</u>	
					<u>ДАТА</u>	<u>ПРЕПАРАТ</u>	<u>ДАТА</u>	<u>РЕЗУЛТАТ</u>

Приложение № 2 към чл. 22

(Изм. - ДВ, бр. 37 от 2017 г.)

КАРТА

за епидемиологично проучване на случай с ехинококоза

№ □□□□

1. РЗИ гр.
2. Име на пациента
3. Пол: 1 мъж / 2 жена
4. Местоживеене: 1 град; 2 село
5. Ул. (№) община
6. Предишно местоживеене: 1 град; 2 село
7. Образование: 1 без образование/ 2 основно/ 3 средно/ 4 висше
8. Настояща професия
9. Предишна професия
10. Месторабота
11. Как е диагностицирано заболяването: 1 активно; 2 пасивно
12. Начало на първите клинични оплаквания
дата
13. Кога е потърсил лекарска помощ
дата
14. Първоначална диагноза
15. Окончателна диагноза
- а) дата
- б) ехинокок на: 1 черен дроб; 2 бял дроб; 3 мозък; 4 слезка; 5 бъбреци; 6 костна система;
7 мезентериум; 8 множествена; 9 други
- в) 1 първична; 2 рецидив
16. Място на хоспитализация (дата)
17. Дата на изписване
18. Дата на операцията от ехинокок
19. Серологични изследвания (резултати):
тест	дата	резултат
- първоначален резултат: 1 положителен; 2 отрицателен; 3 не е изследван
20. Клинични данни.....
.....
.....
21. Образна диагностика
- а) рентгенография на бели дробове.....
.....
.....
- б) ехография на коремни органи.....
.....
.....
- в) КАТ.....
.....
.....
22. Провеждано консервативно лечение (дата, препарати, схема)
.....
.....
23. Изход на заболяването: а) оздравял - 1 да; 2 не;
б) рецидиви: 1 да; 2 не ☐	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐
	година	година	година
- в) усложнения: 1 да; 2 не
- какви
- г) умрял (дата)
24. Има ли куче: а) 1 да; 2 не
- б) от колко време (години)
25. Дехелминтизирано ли е: 1 да; 2 не

26. Храни ли се с термично необработени продукти (вътрешни органи и др.)
 1 да; 2 не
27. Болният имал ли е контакт с друго куче: 1 да; 2 не
28. Консумирал ли е неизмити плодове, зеленчуци и др.: 1 да; 2 не
29. Знае ли болният как става заразяването: 1 да; 2 не
30. Съобщаване от лечебното заведение в РЗИ:
 а) 1 бързо известие; 2 телефон; 3 факс; 4 електронна поща; 5 не е съобщено
 б) дата □□□□□□
31. Други епидемиологични данни (вкл. проведени мерки)

32. Класифициране на случая: 1 вероятен; 2 потвърден

Забележка. Картата се попълва в 2 екземпляра. Единият екземпляр се съхранява в РЗИ, другият се изпраща в НЦЗПБ всяко тримесечие.

Дата: Извършил проучването:
.....
(подпис, име, фамилия, длъжност)

Приложение № 3 към чл. 25, т. 1
 (Изм. - ДВ, бр. 37 от 2017 г.)

КАРТА
 за епидемиологично проучване на случай с трихинелоза
 № □□□□

1. РЗИ гр.

2. Пациент

3. Възраст

4. Пол: 1 мъж / 2 жена

5. Местоживеене: 1 град; 2 село

ул. (№) Община

6. Професия.....

7. Образование: 1 без образование/ 2 основно/ 3 средно/ 4 висше

8. Месторабота

9. Как е диагностицирано заболяването: 1 активно; 2 пасивно

10. Начало на първите клинични оплаквания
дата

11. Кога е потърсил лекарска помощ?
дата

12. Първоначална диагноза
дата

13. Уточнена диагноза
дата

14. Къде е лекуван? 1 болница; 2 амбулаторно

15. Място на хоспитализация
дата

16. Дата на изписване

17. Паразитологични изследвания (резултати)

а) дата

б) материал

в) резултат: 1 положителен; 2 отрицателен, 3 не е изследван

18. Серологични изследвания (резултати):

дата	тест	резултат
.....
.....
.....

Първоначален резултат: 1 положителен; 2 отрицателен; 3 граничен; 4 не е изследван

19. Параклинични изследвания: (резултати)

а) дата

б) еозинофилия: (1) до 10 %; (2) 10 - 20 %; (3) 20 - 50 %; (4) >50 %; (5) не

в) левкоцитоза: 1 да; 2 не

20. Клинични данни.....

.....

форма: 1 асимптомна, 2 клинично изявена

21. Проведено лечение (дата, препарати, схема)

.....

22. Изход на заболяването: а) оздравял - 1 да; 2 не;

б) усложнения: 1 да; 2 не

в) умрял: дата

23. Знае ли болният как става заразяването? - 1 да; 2 не

24. Консумирал ли е месо или месен продукт?

а) 1 от домашна свиня; 2 от дива свиня; 3 от мечка; 4 друго; 5 не е консумирал

- б) 1 еднократно; 2 многократно
- в) кога за последен път?
дата
25. Откъде са придобити: 1 от лично стопанство; 2 от търговска мрежа
3 заведения за обществено хранене; 4 лов; 5 други
-
26. При източник домашна свиня (отглеждане): 1 в стопанския двор; 2 свободно; 3 и двете
27. Кога е заклано или отстреляно животното
дата
28. Къде
област
29. Предварителен ветеринарно-санитарен контрол на месото:
1 положителен резултат; 2 отрицателен резултат; 3 не е провеждан
30. Консумирали ли са членовете на семейството му и/или познати
от същото месо или месен продукт? 1 да; 2 не
(приложете списък с имена, адреси, анамнестични данни и резултати от проведени изследвания)
31. Вероятен източник на инвазията
1 домашна свиня, 2 дива свиня, 3 мечка, 4 други
32. Съобщаване от лечебното заведение в РЗИ:
а) 1 бързо известие; 2 телефон; 3 факс; 4 електронна поща; 5 не е съобщено;
б) дата
33. Съобщаване в МЗ: а) 1 телекс; 2 телеграма; 3 факс; 4 електронна поща; 5 не е съобщено
б) дата
34. Други епидемиологични данни (вкл. проведени мерки)
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
35. Класифициране на случая: 1 вероятен; 2 потвърден

Забележка. Картата се попълва в 3 екземпляра. Единият екземпляр се съхранява в РЗИ, другите се изпращат в МЗ и НЦЗПБ 5 дни след приключване на взрива.

Дата:

Извършил проучването:

.....
(подпис, име, фамилия, длъжност)

Приложение № 4 към чл. 25, т. 5

(Изм. и доп. - ДВ, бр. 37 от 2017 г.)

1. РЗИ гр.

2. Пациент

3. Възраст

4. Местоживеене: 1 град; 2 село
ул. (№) община

5. Професия

6. Образование: 1 без образование/ 2 основно/ 3 средно/ 4 висше

7. Месторабота

8. Как е диагностицирано заболяването: 1 активно; 2 пасивно

9. Кога е започнало отделянето на членчета
дата

10. Кога е потърсил лекарска помощ?
дата

11. Първоначална диагноза

12. Окончателна диагноза

13. Паразитологични изследвания
дата материал резултат: 1 положителен; 2 отрицателен

14. Клинични данни

15. Проведено лечение (дата, препарати, схема)

16. Къде е лекуван? 1 болница; 2 амбулаторно

17. Знае ли болният как става заразяването? 1 да; 2 не

18. Консумирал ли е месо или месен продукт?
1 телешко; 2 говеждо; 3 свинско; 4 не е консумирал

19. Консумирали ли са членовете на семейството му и/или познати от същото
месо или месен продукт? 1 да; 2 не
(приложете списък с имена, адреси, анамнестични данни и резултати от проведени изследвания)

20. Обича ли да яде сурово или полусурово месо или месни продукти?
1 да, 2 не

21. Предварителен ветеринарно-санитарен контрол на месото:
резултати: 1 положителен; 2 отрицателен; 3 не е проведен

22. Къде се храни? 1 в дома; 2 на работното място; 3 другаде

23. Отглежда ли едър рогат добитък/свине? 1 да; 2 не

24. Как ги отглежда? 1 в стопанския двор; 2 свободно; 3 и двете

25. Съобщаване от лечебното заведение в РЗИ:
а) 1 бързо известие; 2 телефон; 3 факс; 4 електронна поща; 5 не е съобщено
б) дата

26. Други епидемиологични данни (вкл. вероятен източник и проведени мерки)
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Забележка. Картата се попълва в два екземпляра. Единият екземпляр се съхранява в РЗИ, другият се изпраща в НЦЗПБ всяко тримесечие.

Дата:

Извършил проучването:

.....

(подпис, име, фамилия, длъжност)